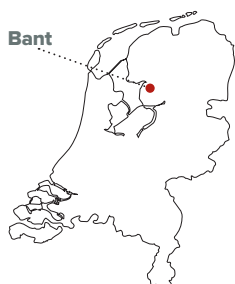

Voor het vierde jaar op rij in de top 10 voor mpr

BEDRIJFSPROFIEL

namen	Piet, Willy en Mark Bosscha
huidig aantal koeien	65
grond	30 ha, waarvan 24 ha gras en 6 ha mais
melkproductie per koe	13.710 kg
totale melkproductie	826.000 kg, 4,04% vet, 3,69% eiwit
interval afkalven tot 1e inseminatie	181 dagen
levensproductie per koe bij afvoer	49.741 kg
voerefficiëntie	1,63 kg melk per kg ds
voerkosten/100 kg meetmelk	8 euro

De koeien van de familie Bosscha produceren al 25 jaar lang meer dan tienduizend kilo melk per dier. Hard melken zit in het systeem van de Flevolandse. Op hun dure grond is een hoge productie economisch gezien een logisch uitgangspunt. Het is een samenspel van fokkerij, voeding en huisvesting.

TEKST TIJMEN VAN ZESSEN

▲ De koeien krijgen een gemengd zetmeelrijk rantsoen

Het kan niet anders. Op de dag dat duizenden boeren in Den Haag protesteren tegen het stikstofbeleid, begint het gesprek met Piet (64), Willie (60) en hun zoon Mark (27) Bosscha over het nieuws van dat moment. Sympathie voor de acties hebben ze zeker, maar de familie voelde niet de behoefte om met hun trekker vanuit Bant naar de Hofstad te rijden. ‘Wat er in Groningen is gebeurd, kan niet door de beugel, maar als provincies extra regels op het landelijke beleid stapelen, dan is de woede begrijpelijk’, zegt Piet. Op de keukentafel liggen geen opengeslagen kranten met artikelen over de stikstofcrisis. Wat er wel ligt, is een handgeschreven overzicht van de melkproductie per koe. De gegevens van afgelopen 25 jaar staan keurig op rij, met in de laatste kolommen de ranking in Flevoland en in Nederland. Voor het vierde jaar op rij staat de familie Bosscha in de landelijke top 10; het afgelopen mpr-jaar realiseerde de veestapel een productie van 13.710 kg melk met 4,04% vet en 3,69% eiwit, goed voor een eco-

nomisch jaarresultaat van 3102. In 1994 lag de productie voor het laatst onder de 10.000 kilogram melk per koe. Hard melken zit in het systeem van de Flevolandse. ‘De grond is hier erg duur, we zijn intensief, dus moeten we zo veel mogelijk melken om rendement te maken’, zegt Mark, die werkte voor Rabobank. Maar er zijn meer omstandigheden die uitdagen tot een hoge productie. Het bedrijf maakt gebruik van een automatisch melksysteem. ‘Een robot is een dure machine, daar moet veel melk doorheen’, vindt Mark. Afgelopen jaar molk het bedrijf met één robot een recordhoeveelheid van 826.000 kilo melk.

Exterieur minder belangrijk

Vaker melken per dag stimuleert de melkproductie, maar de belangrijkste drie pijlers onder de topproductie zijn fokkerij, voeding en huisvesting. Piet is de man van de fokkerij, Mark heeft de touwtjes van het rantsoen in handen. Piet schuift een tweede vel papier naar het midden van de tafel. Opnieuw handgeschreven. Alle fokwaarden van de veestapel staan op een rij, keurig uitgesplitst naar pariteit. Daaronder het stiergebruik en de meest voorkomende vaderdieren. Het overzicht maakt direct duidelijk waar het accent ligt in de fokkerij (tabel 1). ‘Het liefst hanteer ik 500 euro Inet als ondergrens bij het selecteren van stieren’, zegt Piet stellig. De NVI en exterieur vindt hij minder belangrijk. ‘Slechte exterieurstieren staan eigenlijk niet meer op de kaart. Exterieur moet in dienst staan van de productie. En de NVI kan nog zo hoog zijn, een koe die geen melk geeft, gaat hier weg. De hoge NVI-stier Bonjour gebruiken we bijvoorbeeld niet. Zijn Inet van 367 euro is te laag’, legt Piet uit. De veestapel maakt hij op dit moment drachtig van stieren als Jacuzzi, Martin, Ranger, Castor, Builder P, Jayvano en E-Profit. De paring maakt hij met behulp van

Tabel 1 – Fokwaarden van de veestapel van familie Bosscha ten opzichte van het Nederlands gemiddelde

	NVI	kg melk	Inet	melksnelheid	uiergezondheid	vruchtbaarheid
veestapel	216	1.184	320	101	103	101
Nederlands gemiddelde	80	236	68	100	102	102

Sodagrass en grasbrok weken 24 uur in deze bak

Bosscha laat gras in balen hakselen

het stieradviesprogramma SAP, maar de stieren kiest Bosscha zelf uit. Onder het jongvee bevinden zich veel nakomelingen van eveneens Castor en Ranger, maar ook Magister komt veel voor als vader. Bij de melkkoeien zijn Barclay en Balisto goed vertegenwoordigd. 'In het verleden werkte ik wel met triple A om de stierkeuze te maken, maar triple A zegt niets over productie, alleen iets over de bouw van een koe. Een ezel kan ook wel code 6 hebben, maar dat zegt nog niet dat die dochters melk willen geven', vertelt Piet.

Hij vindt kilogrammen vet en eiwit het belangrijkste, koeien met hoge gehalten willen nog wel eens aan zichzelf gaan denken aan het eind van de lactatie, is de ervaring van Piet. Zijn zoon vult hem aan: 'Ons basisrantsoen is vrij hoog in voederwaarde. Dan loop je het risico dat koeien te dik worden als ze geen melk willen geven. Fokkerij en voeding moet je op elkaar afstemmen. Je kunt de allerbeste stieren inzetten, als de voeding niet klopt, presteren ze niet.'

De
diepstrooiselboxen
zijn gevuld met
paardenmest

De opmerking van Mark geeft meteen een wending aan het gesprek, de voeding komt ter sprake. Volgens Mark draagt de keuze voor gemengd voeren – of beter voor compact voeren – zeker bij aan de hoge melkproductie. 'Koeien mogen niet selecteren, anders heeft het mengen van een rantsoen geen zin. We voeren veel zetmeel en dan wil je niet dat koeien selecteren, omdat de pens anders verzuurt', zegt Mark.

Zelf sodagrass maken

Het menu van de koeien omvat op drogestofbasis 9 kilo graskuil, 5 kilo snijmais, 3,8 kilo sodagrass, 1,5 kilo raap, 1 kilo structuurrijk gehakseld gras uit balen, 0,6 kilo stro (Spaans gehamerd stro), een halve kilo grasbrok en nog wat kruit en mineralen. Gehakseld gras uit een baal en gehamerd stro zijn opvallende ingrediënten. Het laten hakselen in balen is met 25 euro per baal niet goedkoop, maar volgens Mark is het noodzakelijk om een beter mengresultaat te krijgen. 'We hoeven het rant-

Het gras is zo fijn dat vijf minuten mengen volstaat

soen nog maar vijf minuten te mengen. Bovendien gaat er 25 procent meer gras in de baal door het gras te hakselen.' Hij laat ook al het gras voor de rijkui hakselen. 'De conservering is met hakselen beter. We horen hier in de omtrek dat de problemen met boterzuur allemaal voorkomen in kuilen die niet gehakseld zijn.' Sodagrain maakt de familie Bosscha zelf. Ze laten twintig ton tarwe storten in de oude akkerbouwschuur en laten de tarwe weken in natronloog. Een dag voor het voeren laat Mark de ontsloten tarwe in een kuip met 500 liter water weken, samen met de grasbrok. Samen met de mais is sodagrain een belangrijke zetmeelbron in het rantsoen. 'We voeren zetmeel zodat de koe in conditie blijft. Dan kan ze de productie ook aan.'

Ander bodemleven

Een rantsoen voor hoogproductieve koeien begint wat Mark betreft met goed ruwvoer, en dus op het land. Hij kiest voor maisrassen met een hoog zetmeelgehalte, en bij de grasrassenkeuze geeft hij aandacht aan de kenmerken eiwit en smakelijkheid. 'Blijvend grasland kennen we hier niet, een grasmat ligt er nooit langer dan vijf jaar. We ruilen veel grond met akkerbouwers. Dat is financieel aantrekkelijk en je haalt veel opbrengst.' De poldergrond is volgens Piet en Mark anders van samenstelling dan grond buiten de provincie. 'Het bodemleven in blijvend grasland buiten de polder bevat veel schimmels. Die werken langzaam en dat geeft een geleidelijke afgifte van voedingsstoffen voor de plant. Door de regelmatige grondbewerking in de polder gaan deze schimmels kapot. Het bodemleven in onze grond bestaat merendeels uit bacteriën. Die werken snel', zegt Piet. De consequentie van deze eigenschap is dat het opdelen van de kunstmestgift een betere benutting geeft van mineralen. Om dezelfde reden moet er minimaal tien dagen tussen de bemesting van dierlijke mest en kunstmest zitten. Piet: 'Deze grond kan hoge opbrengsten geven, maar je moet de bodem wel blijven voeden.' Dankzij de hoge gewasopbrengsten – ook doordat de koeien jaarrond binnen staan – hoeven de Bosscha's maar 25 kilo droge stof per 100 kilo melk aan te kopen. 'Inclusief krachtvoer halen we 58 procent van het rantsoen voor de melkkoeien van eigen land. Met aangekocht voer kun je wel hard melken, maar we willen wel dat het ruwvoer van eigen land de basis vormt', zegt Mark met een schuin oog naar de economie. Met een

Vorig jaar ging er een record van 826.000 kilo melk door de robot

voerefficiëntie van 1,63 en 8 cent voerkosten per kilogram meetmelk is onmiddellijk het dogma dat hard melken niet loont naar het rijk der fabelen verwezen.

Tweede locatie

De derde pijler onder de hoge productie is eigenlijk een toekomstige 'pilaar'. De oude huisvesting noemt de familie Bosscha de limiterende factor voor nog meer melk. Hoewel de 65 melkkoeien kunnen rusten in diepstrooiselboxen en ventilatoren het klimaat aansturen, kan de productie nog omhoog, zo is de gedachte. Meer ruimte, meer frisse lucht, een geïsoleerd dak, maar vooral met zand gevulde diepstrooiselboxen: het moet allemaal gerealiseerd worden in een nieuwe stal. Dankzij een maatschap met een veehouder in de buurt komt er binnen vijf jaar gelegenheid om veertig koeien meer te melken op het bedrijf in Bant. 'Wij denken dat we met een nieuwe stal nog wel tot duizend kilo melk per koe meer kunnen melken', besluit Piet. |

Voeding één van pijlers voor topproductie

De keuze voor gemengd voeren – of beter voor compact voeren – draagt volgens de familie Bosscha zeker bij aan de hoge melkproductie. Veeteelt bracht het voeren met een video in beeld.

► Kijk voor een video van het voeren op www.veeteelt.nl